

Oikeustapauskokoelma

Asia C-191/16

Romano Pisciotti,
vastaan
Saksan liittotasavalta

(Ennakkoratkaisupyyntö – Landgericht Berlin)

Ennakkoratkaisupyyntö – Unionin kansalaisuus – SEUT 18 ja SEUT 21 artikla – Jäsenvaltion kansalaisen, joka on käyttänyt oikeuttaan vapaaseen liikkuvuuteen, luovuttaminen Amerikan yhdysvaltoihin – Euroopan unionin ja tämän kolmannen valtion välinen sopimus rikoksen johdosta tapahtuvasta luovuttamisesta – Unionin oikeuden soveltamisala – Luovuttamiskieltoa sovelletaan vain jäsenvaltion kansalaisiin – Vapaan liikkuvuuden rajoitus – Rankaisematta jäämisen estämiseen perustuva oikeuttamisperuste – Oikeasuhteisuus – Tiedottaminen unionin kansalaisen kotijäsenvaltiolle

Tiivistelmä – Unionin tuomioistuimen tuomio (suuri jaosto) 10.4.2018

1. *Unionin kansalaisuus – Vapaata liikkumista ja oleskelua jäsenvaltioiden alueella koskeva oikeus – Kolmannen valtion jäsenvaltiolle osoittama pyyntö, joka koskee sellaisen unionin kansalaisen luovuttamista, joka on toisen jäsenvaltion kansalainen ja käyttänyt oikeuttaan vapaaseen liikkuvuuteen ensiksi mainitussa jäsenvaltiossa – Luovutuspyyntö esitetty Euroopan unionin ja Amerikan yhdysvaltojen rikoksen johdosta tapahtuvasta luovuttamisesta tekemän sopimuksen puitteissa – Asianomaisen kansalaisen tilanne kuuluu unionin oikeuden soveltamisalaan*

(SEUT 18 ja SEUT 21 artikla)

2. *Unionin kansalaisuus – Vapaata liikkumista ja oleskelua jäsenvaltioiden alueella koskeva oikeus – Kolmannen valtion jäsenvaltiolle osoittama pyyntö, joka koskee sellaisen unionin kansalaisen luovuttamista, joka on toisen jäsenvaltion kansalainen ja käyttänyt oikeuttaan vapaaseen liikkuvuuteen ensiksi mainitussa jäsenvaltiossa – Luovutuspyyntö esitetty Euroopan unionin ja Amerikan yhdysvaltojen rikoksen johdosta tapahtuvasta luovuttamisesta tekemän sopimuksen puitteissa – Jäsenvaltion, jolle pyyntö esitettiin, kansallisen lainsäädännön mukaista luovuttamiskieltoa sovelletaan vain jäsenvaltion kansalaisiin – Hyväksyttävyyys – Edellytykset*

(SEUT 18 ja SEUT 21 artikla)

1. Unionin oikeutta on tulkittava siten, että pääasiassa kyseessä olevan kaltaisessa tilanteessa, jossa unionin kansalainen, jonka luovuttamisesta Yhdysvaltoihin on tehty pyyntö, on tämän pyynnön mahdollista täytäntöönpanoa varten otettu kiinni muussa jäsenvaltiossa kuin siinä, jonka kansalainen hän on, mainitun unionin kansalaisen tilanne kuuluu tämän oikeuden soveltamisalaan, koska hän on käyttänyt oikeuttaan liikkua vapaasti Euroopan unionissa ja koska luovuttamispyyntö on tehty Euroopan unionin ja Yhdysvaltojen välisen rikoksen johdosta tapahtuvasta luovuttamisesta 25.6.2003 tehdyn sopimuksen puitteissa.

(ks. 35 kohta ja tuomiolauselman 1 kohta)

2. Pääasiassa kyseessä olevan kaltaisessa tapauksessa, jossa unionin kansalainen, jota koskee Euroopan unionin ja Yhdysvaltojen välisen rikoksen johdosta tapahtuvasta luovuttamisesta 25.6.2003 tehdyn sopimuksen perusteella tehty luovuttamispyyntö Yhdysvaltoihin, on tämän pyynnön mahdollista täytäntöönpanoa varten otettu kiinni muussa jäsenvaltiossa kuin siinä, jonka kansalainen hän on, SEUT 18 ja SEUT 21 artiklaa on tulkittava siten, että ne eivät ole esteenä sille, että pyynnön vastaanottanut jäsenvaltio perustuslaillisen säännön nojalla kohtelee eri tavalla omia kansalaisiaan kuin muiden unionin jäsenvaltioiden kansalaisia ja että se sallii tämän luovuttamisen, vaikka se ei salli omien kansalaistensa luovuttamista, kun se on ennalta antanut sen jäsenvaltion toimivaltaisille viranomaisille, jonka kansalainen kyseinen unionin kansalainen on, mahdollisuuden vaatia tämän kansalaisen luovuttamista eurooppalaisen pidätysmääräyksen perusteella, eikä viimeksi mainittu jäsenvaltio ole toteuttanut tätä varten mitään toimenpiteitä.

Unionin tuomioistuin on tältä osin todennut, että on tärkeää antaa etusija tietojenvaihdolle sen jäsenvaltion kanssa, jonka kansalainen asianomainen henkilö on, jotta tarvittaessa kyseisen jäsenvaltion viranomaisille annetaan mahdollisuus antaa eurooppalainen pidätysmääräys syytetoimia varten. Kun siis jäsenvaltio, johon unionin kansalainen, joka on toisen jäsenvaltion kansalainen, on siirtynyt, saa luovuttamispyynnön sellaiselta kolmannelta valtiolta, jonka kanssa se on tehnyt luovuttamista koskevan sopimuksen, sen on ilmoitettava tästä sille jäsenvaltiolle, jonka kansalainen kyseinen unionin kansalainen on, ja mahdollisesti viimeksi mainitun jäsenvaltion pyynnöstä luovutettava kyseinen unionin kansalainen sille puitepäätöksen 2002/584 säännösten mukaisesti edellyttäen, että kyseinen jäsenvaltio on oman oikeutensa nojalla toimivaltainen asettamaan henkilön syytteeseen alueensa ulkopuolella tehdyistä teoista (ks. vastaavasti tuomio 6.9.2016, Petruhhin, C-182/15, EU:C:2016:630, 48 ja 50 kohta). Vaikka tämä ratkaisu on hahmoteltu – kuten 6.9.2016 annetun tuomion Petruhhin (C-182/15, EU:C:2016:630) 46 kohdasta ilmenee – asiayhteydessä, jossa unionin ja asianomaisen kolmannen valtion välillä ei ollut kansainvälistä luovuttamissopimusta, sitä voidaan soveltaa pääasiassa kyseessä olevan kaltaiseen tilanteeseen, jossa EU:n ja Yhdysvaltojen välisellä sopimuksella annetaan pyynnön vastaanottaneelle jäsenvaltiolle valta olla luovuttamatta omia kansalaisiaan. Tätä päätelmää ei horjuta eräiden huomautuksensa esittäneiden hallitusten esittämä väite, jonka mukaan eurooppalaisen pidätysmääräykseen perustuvalla luovutuspyynnölle annettava ensisijaisuus Amerikan yhdysvaltojen esittämään luovutuspyyntöön nähden tekisi tyhjäksi sen EU:n ja Yhdysvaltojen välisen sopimuksen 10 artiklan 2 ja 3 kohtaan sisältyvän säännön vaikutuksen, kun sen nojalla pyynnön vastaanottaneen jäsenvaltion toimivaltainen viranomainen päättää samanaikaisten pyyntöjen tilanteessa, mihin valtioon henkilö luovutetaan, kaikkien merkityksellisten seikkojen perusteella. Se mahdollisuus, että edellä 51 kohdassa mainittu yhteistyömekanismi olisi esteenä kolmanteen valtioon luovuttamista koskevalle pyynnölle siten, että eurooppalaiselle pidätysmääräykselle annetaan etusija siitä syystä, että toimittaisiin vapaata liikkuvuutta koskevan oikeuden käyttämiseen vähemmän haitallisesti vaikuttavalla tavalla (ks. vastaavasti tuomio 6.9.2016, Petruhhin, C-182/15, EU:C:2016:630, 49 kohta), ei ole automaattinen. Riskin estämiseksi siitä, että asianomainen henkilö jää rankaisematta teoista, jotka ovat luovutuspyynnön perusteena, muun kuin pyynnön vastaanottaneen jäsenvaltion mahdollisesti antaman eurooppalaisen pidätysmääräyksen on ainakin koskettava näitä samoja tekoja, ja – kuten 6.9.2016 annetun tuomion Petruhhin (C-182/15, EU:C:2016:630) 50 kohdasta ilmenee – pidätysmääräyksen antaneen jäsenvaltion on oltava oman oikeutensa nojalla toimivaltainen asettamaan tämä henkilö syytteeseen myös alueensa ulkopuolella tehdyistä teoista.

(ks. 51–54 ja 56 kohta sekä tuomiolauselman 2 kohta)